

Mijn belevenis met een witvlakvlinderrups

“Jan, kom eens naar beneden, er loopt een rups over het tuinraam.” Ik pakte mijn camera en zag de rups tegen de ruit opklimmen. Ik nam alvast een foto, zo tegen het glas, en haalde een doosje waar het diertje wel even in kon. Ik kende de soort niet en heb de rups bij waarneming.nl gemeld zodat ik ook de soortnaam te weten kwam: de witvlakvlinder (*Orgyia antiqua*).

Tekst en foto's: In januari 1945 ben ik geboren en mijn oudere broers die op het gymnasium zaten, leerden mij van alles over rupsen en vlinders en kevers en ook hoe je vlinders kon lokken door stroop vermengd met spiritus, een uurtje voor de nacht inviel, tegen bomen te smeren. Tegen dat het donker was, vingden wij het rood weeskind en andere nachtvinders die volgens mijn broer dronken waren van de spiritus en zo in onze jampotjes vielen. Thuisgekomen haalden wij het bedwelmingsmiddel ether voor de dag. Een dubbeltje kostte dat bij de apotheek. De apotheker vroeg wel waarvoor wij dat wilden gebruiken omdat het zeer vluchtig was en je er snel bedwelmd van kon raken. Dat deden wij om de vlinders die in een pot met watten zaten dood te krijgen. Na 24 uur haalden wij de vlinders uit het potje en zetten ze met een speld door hun lijf in de opzetblokken die mijn broers hadden gemaakt. De vleugels werden voorzichtig uitgevouwen met een speciale ronde speld met handvat en met dunne reepjes papier zetten wij ze mooi gespreid met spelden vast aan het opzetblok. Als de vlinders daar lang genoeg zaten, haalden wij ze van het blok en zetten ze met hun Latijnse en Nederlandse naam in een zelfgemaakte bak

De rups waar alles mee begon.

waar wij een glasplaat in schoven om zo onze aanwinsten te kunnen bewaren en bewonderen. Tegenwoordig maak ik digitale foto's van vlinders en rupsen en deze kunnen fijn blijven leven. Dit is een hele vooruitgang ten opzichte van vroeger, zowel voor mij als het dier. Stroop smeren heb ik mijn zoon ook wel geleerd; tegenwoordig zonder spiritus, maar met bier of jenever. Dat stropen doen we om wat meer nachtvinders te kunnen bekijken, maar in het overbelichte westen van ons land zie je nu misschien een tiende deel aan vlinders dan we vroeger zagen.

Goede gok

Nu terug naar onze rups. 9 augustus 2022 's morgens heb ik hem gevangen. Wat zou nu de waardplant kunnen zijn van deze rups, was een vraag die zich al gauw bij mij opdrong. In onze kleine tuin, ongeveer 25 vierkante meter waar de rups vandaan kwam, staan alleen wat andere struiken, wat gras, een vlinderstruik en mijn volièrre met parkieten. Maar aan de voorkant van ons huis staat een krulwilg en dat leek mij wel een geschikte boom voor een rups om van te eten. Ik heb een jonge twijg van deze wilg geknipt en in het potje gedaan met een paar theelepels water. Een stok onder het glas om de pot schuin te kunnen zetten zodat het begin van het takje in het water stond en toen de rups erbij gedaan. Toen ik twee uurtjes later ging kijken zag ik dat de rups al een stukje wilgenblad had opgegeten. Dus was het een goede keuze van mij. Iedere dag ververst ik het wilgentakje en keek ik hoe de rups het maakte. De dag erna zat de rups tegen het glas en ik vond dat er geen groei in zat. Ik dacht: afwachten maar, en de volgende dag zag ik er een rups naast zitten. Bij nader kijken bleek dat er nog steeds één rups in het potje zat en de andere was zijn oude huidje. De rups was dus verveld, vandaar dat ik geen groei zag. Wat mij bijzonder opviel aan de rups, waren de gele pluimen op de rug, die na het vervellen wit geworden waren.

Wonder der natuur

De rups van de witvlakvlinder ging zich op 16 augustus verpoppen. Tot mijn grote verbazing is op 22 augustus de vlinder al uitgekomen, veel sneller dan ik verwachtte. De verklaring kan zijn dat op het eind

van de dag de zon op het schuurtje scheen en het binnen 34 graden werd met nauwelijks afkoeling in de nacht in deze warme zomer. Het bleek een vrouwtje te zijn, wat te zien is aan het ontbreken van vleugels, hoewel die rudimentair wel aanwezig zijn. Ik heb haar in de wilg gezet en een zestal uren later bleek zij eitjes te hebben gelegd. Ik voelde mij gewoon gloeien, zo bijzonder! De vrouwtjes lokken de mannetjes met geursporen, feromonen genoemd. Het takje waar het vleugellose vrouwtje op zat had ik met een knipper in de wilg gezet, zodat ik toch kon controleren of er misschien nieuwe rupsjes uitkwamen. De mannetjes hebben wel vleugels om naar de vrouwtjes toe te gaan. Tja, dacht ik, al is het een dagactieve nachtvlinder, het zou wel een wonder zijn als er in deze warme middag een mannetje op bezoek is geweest. Een dag later bleken er nog wat eitjes bijgelegd te zijn en twee dagen later was de vlinder dood.

Zo af en toe keek ik nog wel naar de eitjes, maar ik zag geen verandering. Op 2 september riep mijn vrouw: "Jan, er zit een vlinder op het raam!" Ik met mijn camera ernaartoe; bleek het een mannetje witvlakvlinder te zijn, puntgaaf en door mij nooit eerder gezien. Ik nam een foto terwijl hij tegen het raam zat en toen vloog de vlinder weg. Jammer, want met al die spiege-

lingen op het glas is het geen mooie foto geworden. Op 5 september keek ik weer eens naar de eitjes in de wilg en toen zag ik allemaal donkere streepjes op de eitjes en het blad. De streepjes bewogen, dus het waren rupsjes. Perplex stond ik, wat een belevenis! Ik haalde snel mijn vrouw erbij en ben foto's gaan nemen. Wat een wonder was dat: de rupsjes waren heel dun en hoogstens drie mm lang. Voor het blote oog waren het bewegende potloodstreepjes. Mijn vrouw is nog een paar maal gaan kijken, die was ook bevangen door het wonder der natuur en straalde helemaal. De foto's brachten ons nog een verrassing: zo klein als ze waren kon je lichtgekleurde en donkere exemplaren zien en op hun geboortedag waren ze ook al helemaal behaard. De minirupsjes gingen zich verspreiden. Op 30 september zat er een kleine rups van 10 à 15 mm op de vuurdoorn die tegen de wilg aan stond. Hier heb ik ook foto's van gemaakt en bij het uitvergroten kon je zien dat dit ook een rupsje was van de witvlakvlinder. Mits dit rupsje een afstammeling is van 'onze' witvlakvlinder, is het nu 25 dagen. Opvallend vond ik dat er op deze rups twee zwarte en twee witte pluimen zitten. Toch wel bijzonder om zo'n mooi avontuur bij ons thuis mee te maken!

Het oude huidje.

De vernieuwde rups.

Verpopping om 16.00 uur.

Een dag later ziet de pop er groen uit.

Witvlakvindervrouwtje.

Vrouwtje met eitjes.

Eitjes en rupsjes.

Uitgekomen eitjes en rupsjes.

Nieuwe rups.